

Õiguskantsler

Paul Puustusmaa
Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

Teie nr
Meie 04.06.2020 nr 6-8/190966/2003313

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse täiendamine seoses Riigikohtu 17.04.2020 otsusega nr 5-19-45

Lugupeetud Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium rahuldab 17.04.2020 õiguskantsleri taotluse ja tunnistas oma otsusega nr [5-19-45](#) kehtetuks [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) § 18 lg 1 p 6 põhiseadusvastase osa (lauseosa „või töötamisega sama valla või linna ametiasutuses töölepingu alusel“). Kohus lükkas otsuse jõustumise kuue kuu võrra edasi, et anda Riigikogule aega vajalike sätete kehtestamiseks.

Kohtuotsus annab hea võimaluse saavutada senisest parem tasakaal valimisõiguse piirangute ja volikogu liikme huvide konflikti (korruptsiooniohu) vältimise meetmete vahel. Seejuures tuleb järgida omavalitsustöötajate võrdse kohtlemise nõuet.

Konflikt mandaadi ja töökoha huvide ning avalike ja erahuvide vahel võib tekkida mitte ainult kohaliku omavalitsuse ametiasutuse, vaid ka hallatava asutuse töötajatel (vt otsuse p 88).

Võrdse kohtlemise põhimõtte nõuab Riigikogult mh selget ja argumenteeritud vastust küsimusele, kas volikogu liikmeks valitud valla või linna ametiasutuse töölepinguliste töötajate huvide konflikt on või ei ole intensiivsem kui volikogu liikmeks valitud omavalitsuse ametiasutuse hallatava asutuse juhtide ja nende asetäitjate huvide konflikt.

Alates 2021. aasta kohalike valimistulemuste väljakuulutamise päevast kohaldatakse KOKS § 48². Selle sätte kohaselt **ei või volikogu revisjonikomisjoni liige täita** sama valla või linna valitseva mõju all oleva äriühingu, sihtasutuse ega mittetulundusühingu tegevjuhi, juhataja, juhatuse liikme **ega sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhi või tema asetäitja ülesandeid**.

Volituste peatumist KOKS § 19 lg 2 valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhi või tema asetäitja puhul ette ei näe.

Õiguskantsleri taotluse rahuldamiseks piisas kohtule selle tuvastamisest, et sama eesmärgi tõhusaks saavutamiseks on volituste ennetähtaegse lõppemise asemel olemas leebem abinõu – volituste peatumine. Seetõttu polnud Riigikohtul tarvidust liikuda analüüsi järgmisele - piirangu sisulise mõõdupärasuse hindamise - astmele.

Riigikogul on ka pärast kohtuotsust kaalutusõigus selle üle otsustamisel, kas volikogusse valitud valla või linna ametiasutuse töölepingulise töötaja mandaadi ja tema teenistuskoha huvide vahelise

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

konflikti ohu ärahoidmiseks (vt otsuse p 76) on sobivaim abinõu volituste peatumine või konkreetsel juhtudel otsustamisest taandumine.

Palun Riigikogu põhiseaduskomisjonil arvestada KOKS täiendamisel Riigikohtu järeldusi ja õiguskantsleri tähelepanekuid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Vallo Olle

Vallo.Olle@oiguskantsler.ee

Tel 693 8445